

עין משפט
ורמז

יא:

ארבעה אבות פרק ראשון בבא קמא

מסורת הש"ס

(א) מנחת ל' (ב) ספסות
ה' וי"ג (ד) דקדוש כה:
ז"ב פ"ד (ח) ז"ב ל'
(ט) [למקל: ז"ב ז"ב ל'
(י) ז"ב (קמ"ג) (י) (ס)
קמ"ג (ל) [למקל: ז"ב ז"ב
מז: [גיטין מ"א] (ס) [פי
מז: מסכות טע: ד"ה
הוא ופי' לקמ: קמ: טע.
ד"ה (ל"ה) (י) ופי' מפי'
מנחת ל' ד"ה שומע,
(ס) [פי' דקדושין סוף
ה"ד].

מוסף רש"י

יכול אפילו נשקף.
נהרג בתוך ל' יום. נמי
יחי. דלפי' נפשו ופדיו
מן חרש הפסד. אפילו
היה כהן איכ"ל למישרם
לא נהרג הי' מי' ל' ויכור
ממנו. ה"ל מנחות (ז').
ז"ל שטרק. שטלו לו
סימני טריס מן וינק
קיום של מות (פי' ט"ו).
והא אתה חנן במסירה.
נפליה מפי' חמתי
ללוקח כמפטר או כשטר
מחמתי ילד מחמתי סי'
כל משהיל לא מקמי.
לפי' דרכה נקל להוסיף
לפיו (קדושין כ"ה). זו דרו
בהגבהה. ולא מחמתי
ולא מחמתי (ט"ו). שומר
שפטר לשומר פטור.
מל מזה שהיה נפטר אם
שטרם הוא עמו (ב"ב
ל"ז). ולא מיבעיא כ"י.
דפטר מן האומן ואין
ל' נטר פשיעתי ה"ל
שפטר לאחר (ט"ו). ה"ל
לא מחמתי ל' בשבועה.
שפטר (קמ"ג) (י) ופי'
אמר שטרם נדון. או
אפילו לא פשע בו (ב"ב
ל"ז). גרובין מן העבדים.
נעל חוב שטרם נדון מעני'
וימנע. דמקרקעי דמי
דב"ב (פ"ח) (ט"ו). שעה.
ל' עבדו אפתיק.
לעל חוב. ומכרו. אחי.
ק' הלוה לאח' אחר' (ט"ו).
הא אתה לית ליה קלא.
אפסדו לקוחות אמשיט.
והא לית ליה קלא. פרה
ועלמ' ולא ידעו הלוקוחות
להכיר (ט"ו).

דיש מקצת שליא בלא וד. ודקאמרי לה בצאילה גזירה מתקנתה אטו כולה והוא דקמינן סימן וד לאו אמתקנתה קאי אלא הי"ק אסורה בצאילה גזירה אטו היכא דנפקא כולה ואחזו למימר אין כאלו ודל ואם חזרה לפנים משמתי בשחיטת האם וקאכלי נבילה דהיא ודלי סימן ודל גזשה בו אכל גבי אשה לא נישוח למקנתה לטומא טהרות דלראשון דהתם ליכא למיגור אטו כולה דהא קחזי דמי נפק ודל בשני מטמינא לה קמ"ל: ככור שנטרף. ככור אלס שנטרף בתוך ל' יום: אין מועמל לא אלטרקין לן למימר דהא כמיב (במזכר יח) ופדויו מנן משע מפדה אכל השתא אלטרקין לאשמועי' דלא אמרינן אי לא איקטילי הוה חי ולא נפל הוה וליפסקיה: מדה פסדה. אך פדה מפדה אכל ככור האלס: במסירה פסד. כפי' דקדושין (כ"ה): דכיון דמסר לו באפסד קנאה אע"פ שלא משכה מרשות מוכר: זו וזו. גכה ודקה כגזבה. וגסה מתרלינן בקדושין (כ"ו). שטומן חבילי ומירות חמת רגליה והיא עולה עליה: מה שעל גניסין ובנוסיין אין שפין. דכיון דניסין ונכנס לא אטו לבי דינא לא מבינין להו למיט: בגדול אפי'. גדול האחין העוסק נכנסים להכניס ולהוסיף עדת השתא יחא להו לאחין דליכסי מדידכו בגלגושין נחיס כי היכי דלשמעון מליה: שומר שפטר לשומר פטור. הראשון ככל אומן דיניס שהיה פטור אם הימה אללו פטור נמי השתא ולא אמרי' פשיעה היא זו שמסרה לאיס אחי: ולא כמכיל שומר חנם שפטר לשומר שטר. וגנבה או שאבדה דפטור שומר שטר כי היכי דמיפטר אילו הואי גביה דלא פשע: דעלוי' עלייה לשמירטו. שומר שטר נפשיה לנטורי טפי משומר חנם שהרי שומר שטר שומר בגניבה ואציה: אלא אפי' שומר שטר שפטר לשומר חנם דהשפא גרעה לשמירטו פטור. שומר שטר כזאוסין ולא מלי איל בעל חנם פסקה שרי מסרה לנן דעת: מיב. אפי' כזאוסין: כשנשט. שומר חנם שנשע שלא פשע: גובין. חוב מן העבדים: אפי' מימתי. אם ממ ליה ופלו קמי ימתי מי א"ר אלעזר דבעל חוב גובה מן העבדים דמקרקעי דמי: מיניה. מן הלוה עממי א"ר אלעזר דכ"ח גובה מן העבדים: וקפרינן מיניה אפי' מן גלימא דעל כפסיה: אפוסיקי. אפיה מהא קאי. כלומר מזה יחא לך פרעין ואשמעינן רבי אלעזר דאם מכרו גובה בעל חוב ממנו: לבתר

גזירה מקצתה אטו ביזה. לאו דוקא דאין טבל לטעות להמיר כולה שגם ביזאת מקצתה היואל אטו מדאורייתא ולא קאמרין גזירה מה שצפוס אטו מה שחזר אטו וזו גזירה ואל כולה גזשה נמי לגזור אלא י"ל דאטו רובא קאמרין דאי שרי ביזאת מקצת מה שצפוס משום כל ילא ראשו כזאוס מקצת יכא להמיר ביזאת רובו אוחו מיעט שצפוס מהאי טעמא ולא ידעו שצפוס הו ספק ספקא אכל גבי אשה לא שייך למגור דלא אחי למיעט דליכא טעמא כמה יטעו להשוות רוב למקנת אכל צבחה יטעו לומר שמה שצפוס לעולם אינו מילוד כל זמן שלא ילא א"ר גזשה לא גזרי' למנות לעלה ופי' הקונטי' דגזשה לא שייך לה ימי טומאה א"ר גזשה לא גזרינן דאפשי טומאה לא מפשינן כדאמרין בגילה (דף י.) מיהו לעיל פירשנו דלא איירי לענין טומאה אלא לאוסיה לנעלה ופי' הקונטי' דגזשה לא שייך למגור דלא אחי למיעט דכיון דחזו דמי ילידה בשני מטמינא לה וקשה דהא דחזיו דמטמינא לן בשני אמרי משום דנפקא כולה: בבור שנטרף בתוך ל' יום. פ"ה שנהרג ובמת מעממו לא אלטרקין קרא לאשמועינן דאין פודין דהא כמיב ופדויו מנן חרש הפסדה כלה נהרג אלטרקין לאשמועינן דלא אמרי' אי לאו דאקטילי הוה מי ולא נפל הוה ולפסקיה משמע קתא דאם קיס לן בגזיה דכלו לו חדשיו ומי היה חייב לפדומו וקשה דנפקא יס ככור (במכות דף ט"ו). אמר גבי פודה בנו תוך ל' יום ונתאלו המעות לאחר זמן אין בנו פדוי ואמאי והא אגלמי מילתא למפרע דלא נפל הוא אלא ודאי גזירה הכתוב היא מופדויו אלס חדש מפדה דאפי' קיס לן ככלו חדשיו תריך ל' יום ואע"ג דמהאי קרא נפקא לן (שנה דף קל"ה): כל ששהה ל' יום כגדס אינו נפל הי"ד דרשין (ש"ס) ח' ימים צבחה אינו נפל כדמדיס מיום השמיני והלאה יליה לקרנן ואפ"ה כי קיס לן דכלו חדשיו היו מחוסר זמן תוך שמה דמכונה כפי' ד"ה (דף י.) דלמר [ככור] מאימתי מונין לו שנה חד אמר משעה [שנראה] להראאה וחד אמר משעה שגולד ולא פליגי הא חנם הא כבעל מוס ומוקמינן לה התם דקיס ליה בגזיה דכלו לו חדשיו ואפ"ה לא חזי להראאה עד ח' ועוד דכסוף הקומץ רבה (מנחות דף ל"ז). מחייב גבי ככור שיש לו ב' ראשים לימן לו י' טלעים לכהן ופרך עלה מככור שנטרף דפטור ואי נטרף היינו נהרג היכי מדמי ליה להכי ועוד דלא הוה ליה למימר נטרף אלא נהרג ועוד דאסיק גמרא אך חלק הוה כיון שנהרג תוך ל' יום מופדויו מנן חרש נפקא ופי' ר"מ שנטרף היינו שנטע טרפה והשתא מדמי ליה שפיר כהקומץ לככור שיש לו ב' ראשים דהו נמי טרפה (י): בהמה גסה. אין עיקר הדבר כאן ובפ"ק דקדושין (דף ט"ו): הארכתי: מזה שעל בנייה ובנותיהן אין שפין. אס מחוסר הרשות ביס אכל כל זמן שלל מיתו מסתמא יחא לכו כי היכי דלשמעון מליה כדאמרין כהקומץ (גיטין כ"ג): גבי עמרם דכזבא: לא טבעיא שומר חנם שפטר בו. פי' דפטור אלא נהרגה או נאכדה ומיהו שומר שטר כי משלס משלס לבעלים כדאמרין בהמפקד (ב"מ לו): דלכלה כרי יוקי דלמר אין הלה עשה סקורה כפרתו של מורו: דעלווי' עלייה לשמירטו. אין לפרש עלייה שלס נגנב תחזור לבעלים דהא גרועי גרעיה לא אפסד לפרש צניין זה אלא העילוי והגרעון הוה דשומר שטר נפשו טפי לשומר משומר חנם: אלא מדימנא י"י בשבועה. לפי טעם זה אם השני נאמן יותר מן הראשון נראה דפטור אכל בהמפקד (ש"ס) איכא טעמא אחרינא דאין ראוני שהיא פקדווי ביד אחר ואין שני טעמים הללו שרין כדמומה חנם אין להקשות לעולא דהכא היכי פליג אפילו טעמא מהאי מתנינן היא כפי' כל הגט (גיטין ט"ו). אם אמר טול ממנה קפץ פלוני לא ישלחני ביד אחר שאין ראוני שהיא פקדווי ביד אחר וי"ל דההוא לכתמיהו אכל לא מנינו שיתמייב דיעבד על כך: אפילו מן גלימא דעל כפיה. אם יש לו שנים דאם אין לו אלא אחד האמר בפי' המקבל (ב"מ ק"ד). דמקדריס ל"ח א"ר בטלית ששזה מלה מנה שמלנישין אותו בטלית הראוי לו ולא כ"רע דלמר בפי' המקבל (ש"ס ק"ג): כל ישראל לחין לאומו איצטלא ור"מ פוסק הלכה דאין מקדרינן: בנן שעשאו אפתיקי. והשתא גבי מיתמי כמו מלקוח אע"ג דמיתמי לא שייך טעמא משום קלא כמו בלוקח דלגבי ידיהו אפתיקי ולא אפתיקי שוה מכל מקום היכא דגבי מלקוחות גבי נמי מיתמי מדי דהוה אלוהה בשטר דגבי מיתמי ומלקוחות אפילו למ"ד שעבודא לאו דאורייתא ומלוה על פה לא גבי ממשעבדי ולא מיתמי ובשלמא בלוקוחות איכא לפלוני כין

קד א מיי פ"ה מל' כסריס הלכה י' וכסריס הוסי' פתם עשין קמז טושיע ירי מ' שה ספקי יב: קה ב מיי פ"ב מל' מררה ל' ה פתג עשין כפ טושיע ח"מ פי קל ספקי א: ק ג מיי פי מל' מלכות מלכות הלכה ג פתג עשין לו טושיע ח"מ פי רפת ספקי א: ק ד מ' שס פיט הלכה טו פתג שס טושיע שס טושיע: ק ה ו מיי פי' מל' סריס הלכה ד ופי' מל' טק מתון הלכה י' ועין בהשגות ובמ"מ ולי' וכו' ופי' טל וכ"י פתג עשין טו פט טושיע ח"מ פי' דלא ספקי ט ופי' שס ספקי ח' ופי' טל ספקי ט: ק ב ו מיי פי' מל' מלכות ופי' הלכה ה פתג עשין לו טור ש"ע ח"מ פי' קי ספקי ח' ק י ח' שס טור ש"ע ספקי ט:

תורה אור השלם

1. כל פטר דחם לכלי כיש אשר יקריבו ליה בארץ ובביתו יקרה ליה אך פודה חפרה את ככור האדם ואת ככור הבהמה והטמאה חפרה: מסכת י"ח טו

רבינו הגנאל

אסורה באכילה כספין הולד באשה כך סימן הולד בהמה. פי' שילוי סימן ודל הוא כין בבו קל אבן או אפתיקי הוה אסור ודע מקצת שליא בלא ודל גזירה סקתה אטו כולה ויכלה כספין הולד באשה כך סימן הולד בהמה. ופי' מילי לענין אבר מן שליא שצאת סקתה ונחשתה הבהמה אוחה שליא כולה אסורה באכילה ודרישין לולד עמה והילוד אסור ואין אלו קורא בה כל שבבמה האכלו שוה ככלי נזיר והקצת חשבו ככור וכאילו ידעו דאבר מן החי הוא אכל לענין טומאה לא היישין לולד ק"ל: אסור ר' אלעזר ככור אדם שנטרף בתוך ל' יום אם פודין אותו כי כמת הוא חשבו והניא כל מי שלא שהה ל' יום בארס הרי זה נפל שאמר ופדויו מנן חרש חפרה גוסי' כבנותות סוף פי' הקומץ השני (נ"ח לו). אינו והתני רבי בר חסא מרש' באשמואל אך מדה חפרה את ככור האדם שומר חנם אפי' נטרף בתוך ל' יום אין חלק וכו'. אסור עולא אסור ר' אלעזר בהמה גסה נקנית כמשיכה ככאן כי האי תנא דתנא וחכמים אומרים זה הוה במשיכה וחוב אמרין אוחה שחלקה מן שליה שטמן מה שעל נשיחין ועל בנייהן שטמן פי' ככור וכו' בהן דתנן כפי' שום היחסיין (דף כ"ד) אחר הפקדוש נכסיו ואחר המעריך את עצמו אין לו בכסות

רבינו הגנאל

אשוח ולא בכסות בניו כי וכיון דזוא דשקל אחרה מסתוס הביח ומלביש כסבאין לחילוק אין לו לתזור ואם הוה גדול אחי ודחא ליה להתחלק כמלבישין קירין לריותי נשוא מפי' כמורס חסריס שיטפירו דבריו ויאמרו עליו אדם חשוב ויש גס לאחי כדבריו הנאה וכה ואין עליו לחזור ואשכחן בתלמוד ארין ישראל בהמשה נקית ר' יודן פשט כולה רבי וכלי שבת ככריאן באמצע וחוליקין. אסור עולא שומר שפטר לשומר פטור כו' רבא אסור אפילו שומר חנם שפטר לשומר שטר וטריטן טונאוס חייב דאמר ליה את מהימנתי לי כשבעיה איהו לא מהימנתי לי בשבועה.

כזאוסין ולא מלי איל בעל חנם פסקה שרי מסרה לנן דעת: מיב. אפי' כזאוסין: כשנשט. שומר חנם שנשע שלא פשע: גובין. חוב מן העבדים: אפי' מימתי. אם ממ ליה ופלו קמי ימתי מי א"ר אלעזר דבעל חוב גובה מן העבדים דמקרקעי דמי: מיניה. מן הלוה עממי א"ר אלעזר דכ"ח גובה מן העבדים: וקפרינן מיניה אפי' מן גלימא דעל כפסיה: אפוסיקי. אפיה מהא קאי. כלומר מזה יחא לך פרעין ואשמעינן רבי אלעזר דאם מכרו גובה בעל חוב ממנו: לבתר

כזאוסין ולא מלי איל בעל חנם פסקה שרי מסרה לנן דעת: מיב. אפי' כזאוסין: כשנשט. שומר חנם שנשע שלא פשע: גובין. חוב מן העבדים: אפי' מימתי. אם ממ ליה ופלו קמי ימתי מי א"ר אלעזר דבעל חוב גובה מן העבדים דמקרקעי דמי: מיניה. מן הלוה עממי א"ר אלעזר דכ"ח גובה מן העבדים: וקפרינן מיניה אפי' מן גלימא דעל כפסיה: אפוסיקי. אפיה מהא קאי. כלומר מזה יחא לך פרעין ואשמעינן רבי אלעזר דאם מכרו גובה בעל חוב ממנו: לבתר